

Kartläggning av stöd till psykiskt funktionshindrade inom FoU Nordväst

Katarina Piuva

FoU
Nordväst

STOCKHOLMS LÄN

Arbetsrapport 2006:1

Kartläggning av stöd till psykiskt funktionshindrade inom FoU Nordväst

Bakgrund

Kartläggningen är sammanställd av uppgifter från deltagare i Nätverket för handläggare inom socialtjänstpsykiatri i Nordvästkommunerna. Uppgifterna gäller hösten 2005. Bakgrunden till sammanställningen är en ambition att försöka ge en bild av socialpsykiatrins förutsättningar i de olika kommunerna. I diskussioner om hur gruppen psykiskt funktionshindrade definieras, och hur deras behov beskrivs har det framkommit att organisationstillhörighet, samarbete mellan och över gränserna samt kommunernas tillgång av egna verksamheter har stor betydelse. Kommentarer och kompletteringar från ett möte med berörda chefer inom kommunerna har lagts in i kartläggningen.

Syfte med kartläggningen

Syftet är att ge en lägesbeskrivning både av hur många ärenden som var aktuella vid tidpunkten i de olika kommunerna samt att lyfta fram likheter och olikheter mellan kommunerna i hur arbetet med psykiskt funktionshindrade är organiserat.

Disposition

Inledningsvis presenteras hur handläggningen är organiserad, genom angivelse av förvaltning och lagrum. IFO, eller handikappomsorgen eller inom bägge förvaltningarna. Därefter beskrivs hur boendet är organiserat, samt vilka möjligheter till arbete och sysselsättning som finns inom kommunerna. Klienternas ekonomi (bidrag/arbete) har också efterfrågats. Avslutningsvis ges en bild av om och hur samarbetet mellan kommun och landsting är organiserat på olika nivåer.

1.) Förvaltning och lagrum

Stödet till psykiskt funktionshindrade är organisatoriskt inordnat under olika instanser i de åtta kommunerna. I tabellen nedan presenteras de olika organisatoriska lösningarna för utredning och beslut

Fig 1.

Handläggning av Stöd till psykiskt funktionshindrade: Organisationstillhörighet

Enhet inom förvaltning	Kommun
Ifo (Individ & familj) Social och omvårdnads- förvaltning	Sollentuna Solna Upplands Väsby Upplands Bro (4)
Ifo samt Äldre och handikapp	Sundbyberg Ekerö (2)
Ifo samt Handikappomsorgen	Järfälla (1)
Handikappomsorg ¹	Sigtuna (1)

Fig. 2

Handläggning av stöd till psykiskt funktionshindrade: Lagrum

Kommun	SoL	LSS	Folkmängd	Antal handläggare
Järfälla	167	0		2
Sigtuna	163	3		2
Sollentuna	160	13		4
Solna	153	0		3
Upplands-Väsby	115	8		1,5
Sundbyberg	110	1		
Ekerö	44	3		
Upplands-Bro	65	?		1,5
Totalt				

SoL och LSS insatserna omfattar boendestöd, placeringar, kontaktmannaskap, sysselsättning, kontaktperson, personlig assistent och hemtjänst. Det är vanligare att välja SoL istället för LSS. En anledning till det är att SoL upplevs som flexiblere än LSS- lagstiftningen.

2.) Boendestöd

Fig.3

Boendestöd: Driftsformer

Kommun	Egen	Entreprenad	Köper från annan kommun	Köper från privat vårdgivare
Järfälla	51	11	0	0
Sigtuna	45	0	0	0
Sollentuna	51	0	0	0
Solna	0	71	0	2
Upplands Väsby	61 (19)	0	0	0
Sundbyberg	50	0	0	0
Ekerö	12	0	0	0
Upplands-Bro	45-50			0
Totalt				

Det vanligaste alternativet är att man driver boende i egen regi eller på entreprenad. Den vanligaste formen är "egen bostad" eller "genomgångsboende" (träningsboende). Det är mindre vanligt med kollektiva boendeformer. Boendestödets omfattning varierar mellan 1 till 25 tim/vecka. De flesta boendestödjarna arbetar dagtid, men det finns också tillgänglighet dygnet runt. Dygnet runt- omsorg är under utveckling i flera av kommunerna.

3.) Sysselsättning/arbete

Kommun	Egen biståndsbedömd	Egen ej biståndsbedömd	Annan kommun NordV	Annan kommun utom NordV	Privat vårdgivare
Järfälla	28	Öppen verksamhet			
Sigtuna	89				
Sollentuna	53	Träfflokal			2
Solna	33	Träfflokal		3	
Upplands-Väsby		Öppen verks.			
Sundbyberg			23	6	
Ekerö		Träfflokal		9	
Upplands Bro		X träfflokal			
Totalt					

Beträffande tillgång till sysselsättning/arbete var variationerna mycket stora inom kommunerna. I Ekerö har ett EU-projekt med inriktning på sysselsättning satts igång under året. Kommunens storlek, tillgång och närhet till verksamheter i andra kommuner inverkar på tillgången till sysselsättningsverksamheter. Inom detta område är det ett särskilt bekymmer att hitta rimlig sysselsättning/praktikplatser för yngre personer som ännu ej etablerat sig inom studie- eller arbetsverksamhet.

4.) Ekonomiskt bistånd /bidrag

Kommun	Förtidspension/ sjukersättning	Rehab.ersättning/ aktivitetsersättning	Försörjningsstöd enl SoL	Lön/delvis lön lönebidrag	Annat/ Sjukskriven
Sigtuna	117	9	26	4	7
Sollentuna	160				
Sundbyberg ²					
UpplandsVäsby ³					
Solna	134	3	7	4	2
Ekerö	24		4	2	4
Järfälla ⁴	15		15		
Upplands Bro	45		10		
Totalt					

De allra flesta klienter har en dålig ekonomi. Eftersom de oftast inte har haft ett arbete är de endast berättigade till den lägsta ersättningsnivån inom socialförsäkringssystemet. Låg sjukersättning genererar också ett långvarigt behov av försörjningsstöd enl. SoL. Inom Handikappomsorgen var det vanligt att uppgifter om ekonomisk försörjning inte fanns inom enheten. Inom FK's ersättningsformer får de äldre oftast sjukersättning medan de yngre får "aktivitetsersättning".

5.) Samarbete med landsting/sjukvård

Kommun	Enskilda individer	Övergripande nivå	Beskrivning
Sigtuna	Ja	Ja	Styrgrupp på ledningsnivå Psyko-team en gång /månad Vårdteam med deltagare från Kommunens socialpsykiatri samt öppen psykiatrisk vård Daglig kontakt i många enskilda ärenden
Sollentuna	Ja	Ja	Psykrådet: samarbete på chefs-nivå. Vårdplaneringsmöten samt telefonkontakt i enskilda ärenden. Regelbundna möten med öppen psykiatri är under utveckling
Sundbyberg	Ja	Ja	Samarbete kring enskilda individer. Samarbete på övergripande nivå (NÄPS)
Upplands- Väsby	Ja	Ja ⁵	Samarbete i enskilda ärenden Avtal finns på övergripande nivå
Solna	Ja	Ja	I enskilda ärenden regelbundna möten med öppenvårdsmottagningarna. Samarbete på övergripande nivå (chefer)
Ekerö	Ja	Ja	Regelbundna träffar med Ekerö psykiatriska mottagning, mellanvården samt Psykiatricentrum Väst. På övergripande nivå, samarverkansorganet ESSAM
Järfälla	Ja	Ja	Kring enskilda ärenden finns Plansamgruppen. Handikappsekreterarna träffar personal från psykosmottagningen varannan vecka. På samverkansnivå nivå (träffas varje halvår) finns samarbete med Upplands-Bro kommun samt psykiatrins slutna och öppna vård
Upplands-Bro	Ja	Ja	Träffar med företrädare för allm. psykmottagning och psyko-team 2 ggr/månaden. Träfflokalen besöks av de som är sjukskrivna av somatiska och psykiska skäl.

6.) *Samarbete med brukarorganisationer, intresseorganisationer, myndigheter och andra institutioner*

Kommun	RSMH	IFS	Annan lokal verksamhet	Studieförbund	Annan myndighet
Järfälla	x	--	Fontänen	--	AF
Sigtuna	x	--	Balans	--	FK samt AF i enskilda ärenden
Sollentuna	x	x	Ture "träfflokal"	--	--
Solna	--	--	----	Vuxenskolan	--
Sundbyberg ⁶	--	--	Ria	--	--
Upplands Väsby	--	--	--	ABF ⁷	--
Upplands Bro	x	--	Optimalen ⁸	Kontaktförsök pågår	FK, AF, psykiatri i samverkan med kommun
Ekerö	x	--	Brukarråd ⁹	---	--

FK = Försäkringskassan

AF = Arbetsförmedlingen

Sammanfattning

Beträffande organisationen av socialtjänstpsykiatri i Nordväst, så har huvuddelen av kommunerna valt att placera verksamheten inom IFO. I många kommuner finns delar av den socialpsykiatriska verksamheten inordnat under handikappomsorg, då främst pga LSS- beslut. I Sigtuna har man valt att helt och hållet placera verksamheten under handikappomsorgen. Samtliga deltagare i nätverket upplever att det förenklar att var organiserad under *en* enhet.

Boendestödet är i huvudsak organiserat av den egna kommunen. Beträffande sysselsättning har hälften av kommunerna biståndsbedömda sysselsättningsverksamheter. För- och nackdelar med "öppna" respektive "biståndsbedömda" verksamheter har diskuterats. Naturligtvis ger beviljade verksamheter en bättre överblick över ekonomi och deltagarunderlag, men å andra sidan är det lättare för individer att söka sig till meningsfull sysselsättning i en öppen verksamhet. Naturligtvis är det allra enklaste lösningen att tillåta både "öppna" och biståndsbedömda deltagare i verksamheterna. Ett problem som gäller alla kommuner beträffande sysselsättningen är svårigheterna att hitta arbetsformer som passar gruppen yngre personer med psykisk problematik/funktionshinder. Där efterfrågas mer flexibilitet, det handlar inte bara om "lokaler", utan om praktikplatser, möjligheter till studier mm.

Beträffande klienternas ekonomi så var det frånvaron av uppgifter eller den ringa vikt som läggs vid personernas ekonomi, som förvånade mest. För att få in uppgifter var deltagarna i nätverket tvungna att vända sig till andra sektioner inom förvaltningen och det var inte helt lätt att få en klar bild av ekonomin. Den dominerande bilden som framkom var dock att övervägande delen av klienterna hade någon form av sjukersättning/pension, följd av en grupp med försörjningsstöd. Uppgifterna måste dock betraktas som mycket osäkra.

Inom samtliga kommuner skedde någon form av samarbete med Landstinget, både på individnivå och på övergripande nivå. Samarbetet med brukarorganisationer och intresseorganisationer varierade mellan och i kommunerna, ofta beroende på hur aktiv den aktuella föreningen var från tid till annan.

Avslutningsvis är det viktigt att tillägga att verksamheterna är förhållandevis ”små” i kommunerna, i relation till övriga arbetsområden, som t. ex. barn och ungdomsvård och äldreomsorg. Detta förstärker naturligtvis behovet av samverkan med andra myndigheter och vårdgivare samt samarbete och nätverk över kommungränserna.

Deltagare i Nätverket:

Katarina Pjuva; heidi arnonsson; Maddelen; boel.hildebrandt@sollentuna.se;
kristina.bergstrom@upplandsvasby.se; annmari.wallberg@solna.se; Birgitta Pettersson; lisbeth fredriksson; Kurt Sjöberg FOU NV; terese ollen; Bibbi Valkama; ewa fredriksson; annelie Wallin; birgit.johansson@jarfalla.se; eva-lena bergljung; tyra.hulten@jarfalla.se; LeonardK; Kristina Irveb; kajsa sjolin; Johanna Anders; Barbro H; AnnCharlotte B; gunvor.jansson@upplands-bro.se; Pia D; Ingmarie w; harriet westerlund; AnnaP; Johanna A;Marie.Weckström@sundbyberg.se

Deltagare i nätverket enhetschefer:

anette.nilsson@upplandsvasby.se; ann-charlotte.bangman@sigtuna.se; lisbeth fredriksson;
Karin.sundstrom@upplandsvasby.se; paula.iveau@marsta.se; birger.friberg@sundbyberg.se;
arja.wadeskog@sollentuna.se; britta.akerlund@sollentuna.se

---

¹ Socialpsykiatri är organisatoriskt inordnat under Handikappomsorgen sedan 2005-01-01 i Sigtuna

² Ingen uppgift

³ De flesta har sjukersättning

⁴ Exakta uppgifter saknas

⁵ Chefsmöte 30/1. Avtal finns. Behöver kommuniceras till handläggare

⁶ Samarbete finns i fråga om lokaler och ömsesidig information. Regelbundna informationsträffar.

⁷ Komplettering vid chefsmöte 30/1

⁸ Komplettering vid chefsmöte 30/1

⁹ Komplettering vid chefsmöte 30/1